

Universitat de Girona
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Llicenciatura d'Adm. i Dir. d'Emp. i d'Economia
Curs 2000-2001
Anual
Assignatura troncal

9 crèdits

Departament d'Economia
Campus de Montilivi
17071 Girona
Fax 34 (9) 72 418032

c.e. gjover@enterprise.udg.es

PROGRAMA D'HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL

Professor/a: Gabriel Jover i Avella

Objectius:

Aquesta assignatura pretén oferir als estudiants una visió dels processos de canvi econòmic i social que han tingut lloc al llarg dels darrers tres segles, així com els instruments analítics necessaris perquè puguin comprendre aquestes transformacions. En aquests processos de canvi econòmic intervingueren un conjunt d'actors socials i de factors tècnics, ecològics i polítics que obligaran els estudiants a utilitzar metodologies i tècniques diverses: des de les que són pròpies de la història i l'economia, a altres desenvolupades per la demografia o l'estadística.

Programa teòric:

Tema 1. Les economies preindustrials.

1. 1. Població i recursos naturals en la història d'Europa.
1. 2. La producció agrària i la distribució de l'excedent.
1. 3. Ciutats, mercats i manufactures.
1. 4. Les transformacions del comerç i la dimensió ultramarina de l'economia europea.

Bibliografia: M. Livi-Bacci (1990, pp. 83-105); J. De Vries (Lectures d'Història Econòmica, 1996, pp. 19-74)

Tema 2. La Revolució Industrial Britànica.

2. 1. Les transformacions agràries.
2. 2. L'estímul de la demanda.
2. 3. Les transformacions tècniques i organitzatives en la indústria.
2. 4. L'arrencada industrial: un creixement econòmic desigual.

Bibliografia: J. De Vries (1982: 181-211; i Lectures d'Història Econòmica, 1996, pp. 40-46); M. Berg (1987, pp. 31-56); D. S. Landes (1979, pàgines escollides del capítol 2); E. A. Wrigley (Lectures d'Història Econòmica, 1996, pp.75-90)

Tema 3. Industrialització i creixement econòmic al segle XIX.

3. 1. Característiques del creixement econòmic modern.
3. 2. La 'transició demogràfica'.
3. 3. La segona revolució tecnològica: nous materials i noves fonts d'energia.
3. 4. Les noves formes d'empresa.
3. 5. La diversitat del procés d'industrialització: Europa, els Estats Units i el Japó.

Bibliografia: M. Livi-Bacci (1990, pp. 107-132 i 136-148); D. S. Landes (Lectures d'Història Econòmica, 1996, pp.123-133 i 154-174); Chandler (1996, capítol 2). R. Cameron (Lectures d'Història Econòmica, 1996, pp.176-197 i 207-212).

Tema 4. L'economia internacional al segle XIX.

4. 1. Els principals corrents migratoris.
4. 2. L'expansió de la inversió exterior.
4. 3. Comerç internacional i polítiques comercials.
4. 4. La configuració d'un sistema internacional de pagaments.
4. 5. Els Països Nous i les altres economies exportadores.

Bibliografia: M. Livi-Bacci (1990, pp. 128-132); A. G. Kenwood i A. L. Lougheed (Lectures d'Història Econòmica, 1996, pp. 213-274); Guia Pràctica d'Història Econòmica Mundial (1995, pp. 72-76) .

Tema 5. Crisi i transformacions de les economies capitalistes (1900-1939).

5. 1. Aspectes econòmics de la Primera Guerra Mundial.
5. 2. La inestabilitat econòmica dels anys vint: deutes, reparacions i desordres monetaris.
5. 3. El 'Boom' econòmic dels anys vint.
5. 4. Els orígens de la Depressió als Estats Units.
5. 5. Les vies de difusió de la crisi i les polítiques de recuperació.

Bibliografia: D. H. Alcroft (1997, pp. 15-118); Temin (1995, pp. 19-52), Keynes (1988, pp. 18-25 i 213-236).

Tema 6. Una economia planificació centralitzada: la Unió Soviètica (1917-1989).

6. 1. Guerra i revolució, 1917-1921.
6. 2. La Nova Política Econòmica (NEP), 1922-1928.
6. 3. La col·lectivització i els plans quinquennals.
6. 4. L'economia soviètica i de l'Europa Oriental després de la Segona Guerra Mundial.

Bibliografia. A. Nove (Lectures d'Història Econòmica, pp.275-309) i A. D. Alcroft (1997, pp.197-224 i 291-318).

Tema 7. Expansió i crisi de l'economia mundial 1945-1990.

7. 1. Guerra i reconstrucció econòmica de l'Europa Occidental.
7. 2. L'establiment d'un nou marc de relacions internacional.
7. 3. L'estat del benestar, la dinàmica del creixement i el canvi estructural, 1950-1973.
7. 4. Crisi del model de creixement de postguerra i reestructuració de l'economia dels països desenvolupats.
7. 5. Evolucions divergents en el Tercer Món.

Bibliografia: D. H. Alcroft (1997, pp. 119-196, 225-290) capítols 4, 5, 7 i 8. L. Bethell ed (1997, pp. 84-92)

Programa de pràctiques:

Les sessions de pràctiques pretenen millorar la comprensió de les lectures bàsiques i introduir l'estudiant en el coneixement i utilització dels indicadors bàsics de l'economia. Al llarg del curs es faran dos tipus de pràctiques.

- a) Proves tipus test: les lectures obligatòries seran objecte de dues sessions pràctiques cada quadrimestre (primera quinzena de novembre, primera quinzena de desembre, primera quinzena d'abril i primera quinzena de maig), consistents en una prova tipus test que serà comentada a classe i corregida pel professor.
- b) D'altra banda, es farà una pràctica cada quadrimestre que consistirà en el desenvolupament per part de l'estudiant d'una pregunta sobre textos, quadres i gràfics, que també serà corregida i comentada a classe (segona quinzena de gener i segona quinzena de maig).

Desenvolupament del programa al llarg del curs:

Aquest programa comença amb l'estudi de les societats precapitalistes, amb l'objectiu d'entendre millor la ruptura que suposà la formació i el desenvolupament del capitalisme. Els temes següents estan dedicats a l'estudi de la dinàmica del món capitalista, que constitueix el nucli fonamental del programa. Per a seguir aquest curs l'estudiant hauria de llegir les lectures bàsiques al ritme que pauten els temes del programa, i reforçar-les amb algunes de les lectures complementàries que el professor citarà al llarg de les classes teòriques.

Sistema d'avaluació:

- a) Es faran dos exàmens, el gener/febrer i el juny. La nota d'aquests, sempre i quan sigui superior a 4, ponderarà un 75 per 100 de la qualificació en cada avaluació. Caldrà aprovar separatament cada una de les avaluacions.
- b) Els alumnes que no aprovin l'avaluació del gener/febrer, s'examinaran de tota l'assignatura el mateix dia de l'examen de juny; la nota de l'examen valdrà un 75 per 100 i la mitjana dels quatre test el 25 per 100 restant.
- c) Els exàmens podran combinar preguntes tipus test, anàlisi de quadres, gràfics i textos, i qüestions a desenvolupar de manera raonada sobre les lectures i explicacions de classe.
- d) Les proves pràctiques ponderaran un 25 per 100 en la nota de cada avaluació, o la mitjana de les quatre proves un 25 per 100 de la nota de l'examen final de juny.

Bibliografia bàsica:

Aquesta és la referència bibliogràfica dels articles o capítols dels llibres citats a cada un dels diferents temes del programa. Aquestes capítols de llibres o articles són lectures imprescindibles per a un seguiment normal de les lliçons. Per això mateix, seran objecte de quatre proves tipus test al llarg del curs (vegi's apartat programa pràctic).

- Alcroft, D. H.(1997), Historia de la economía europea, 1914-1990, Crítica, Barcelona.
- Lectures d'Història Econòmica Mundial, 1996, Universitat de Barcelona
- Berg, M. (1987): La era de las manufacturas, Crítica, Barcelona
- Bethell, L, Edt. (1997), Historia de América Latina. Volumen 11 Economía y sociedad desde 1930, Crítica, Barcelona.
- Chandler, A. (1996), Escala y diversificación. La dinámica del capitalismo industrial, Prensas Universitarias de Zaragoza, Saragossa.
- De Vries, J. (1982), La economía de Europa en un periodo de crisis. 1600-1750, Cátedra, Madrid
- Keynes, J.M. (1988), Ensayos de persuasión. Crítica, Barcelona.
- Landes, D. S. (1979), Progreso tecnológico y revolución industrial, Tecnos, Madrid
- Livi-Bacci, M. (1990), Historia mínima de la población mundial, Ariel, Barcelona
- Temin, P. (1995), Lecciones de la Gran Depresión, Alianza, Madrid.
- Tello, E. Coord. (1995), Guia Pràctica d'Història Econòmica Mundial, Universitat de Barcelona.

Bibliografia complementària:

De caràcter general:

- E. J. Jones (1991) El Milagro Europeo, Alianza, Madrid.
- Cameron, R. (1990), Historia económica mundial, Alianza, Madrid.
- Maddison, A. (1991), Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas, Ariel, Barcelona.
- Pollard, S. (1991), La conquista pacífica. La industrialización de Europa, 1760-1970. Prensas Universitarias de Zaragoza.

De demografia històrica:

- Boserup, E. (1984), Población y cambio tecnológico. Estudio de las tendencias a largo plazo, Crítica, Barcelona.
- Flinn, M.W. (1989), El sistema demográfico europeo, 1500-1820, Crítica, Barcelona.
- Wrigley, E.A. (1985), Historia y población, Crítica, Barcelona.

Sobre el procés d'industrialització:

- Berg, M. (1987), La era de las manufacturas, 1700-1820, Crítica, Barcelona.
- Hobsbawm, E.J. (1988) Industria e Imperio. Una historia económica de Gran Bretaña desde 1750, Ariel, Barcelona.
- Wrigley, E.A.(1993), Cambio, continuidad y azar, Crítica, Barcelona.

Sobre l'economia del segle XX:

- Aldcroft, D. (1985) , De Versailles a Wall Street, 1919-1929, Crítica, Barcelona.
- Arias, X.C. (1992), Leviatán tras el naufragio. Políticas económicas y financieras en los años 30, Espasa Calpe, Madrid.
- Hobsbawm, E.J. (1995), Historia del siglo XX, Crítica, Barcelona.
- Marglin, S. & Schor, J. Edt. (1990), The Golden Age of capitalism. Reinterpreting the Postwar Experience. Oxford University Press. (Especialment el capítol I).
- Van der Wee, H. (1986), Prosperidad y crisis, 1945-1980, Crítica, Barcelona.

Obres sobre l'economia internacional dels segles XIX i XX:

- Foreman-Peck, J. (1995), Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850, Prentice Hall, Madrid.
- Kenwood, A.G. i Lougheed, A.L. (1991), Historia del desarrollo económico internacional, Istmo, Madrid.